

Stora Sveas Projekt: ” Utveckling av jordklot och människa tar TID”

Inledning och planering:

Vi har valt att arbeta med ett projekt som visar att både jordklot och människor behöver TID för att UTVECKLAS. Här vill vi tillsammans med barnen benämna, bearbeta och konkretisera olika **tidsbegrepp** liksom ge en presentation **av jordklotets uppkomst och utveckling**. Vi önskar dessutom att barnen skall få uppleva att de kan **påverka sin egen utveckling**. Det tar **TID** att **TRÄNA** på något men genom träning kan man utveckla nya färdigheter, färdigheter som man kan känna sig stolt över. Målet är att barnen får koppla ordet att ”TRÄNA” till en positiv känsla och upplevelse.

Vår förskola arbetar efter Montessoripedagogiken och det är väsentligt för oss att detta projekt vävs in i vår vardag på ett naturligt sätt. Stora Sveas barn är mellan 3-6 år. Aktiviteter inom språk, matematik, naturvetenskap, experiment, hi, ge, musik och skapande är viktiga moment som barnen dagligen har tillgång till individuellt eller i grupp. Uteaktiviteterna är också en självklar del under barnets dag på förskolan.

Vi har valt att på olika sätt bearbeta ämnesområdena ”TID” och ”UTVECKLING” i projektet. Dels för att de har ett viktigt samband som vi ständigt påverkas av i vår egen vardag och framförallt för att barngruppen visat stor nyfikenhet och intresse för rymden och jordklotets utveckling. **Begreppet TID** är ett svårt och abstrakt begrepp som vi vill hjälpa barnen att **konkretisera på många olika sätt**. Vissa moment kommer några av barnen att känna igen delar av och det är viktigt att fånga upp barnens intresseområden liksom att repetera vissa kunskaper för att befästa dem. Att känna igen vissa delar genom egen erfarenhet ökar oftast det aktiva engagemanget. Ett positivt intresse smittar även av sig till både vuxna och barn.

Under projektarbetet vill vi vara öppna för att barnens spontana funderingar, intresseområden och önskemål skall kunna fångas upp och vävas in. En grovplanering skapas och en finplanering görs som kan påverkas och utvecklas under arbetets gång.

Genomförande:

Tidsbegrepp

Tid är ett abstrakt begrepp som vi ständigt försöker konkretisera på olika sätt för barnen.

En lapp från almanackan sparas varje dag, veckans dagar rabblas och varvas med sånger, **datum benämns** och **siffror visas**. **En vecka** har sju dagar, **en månad** har runt 30 dagar och ett år har 365 dagar. Det går 12 månader på **ett år**. Månaderna benämns med bilder och i månadssång. En ”årscirkel” presenteras i bild och text, vilket illustrerar de fyra årstiderna i förhållande till årets 12 månader. Barnen får även benämna, bearbeta och själva uppleva **årets fyra årstider** liksom de andra tidsbegreppen när de uppstår under året. (Språk+ma+na)

Olika typer av klockor presenteras. Klockans **sekund-, minut- och timvisare** observeras. Tillsammans tar vi *en tyst minut* med barngruppen och känner in denna tidsperiod i jämförelse med de andra tidsperioderna.

De olika timglasen används flitigt av barnen under arbetspassen. Det är även uppskattat att träna siffror, skriva 100- och 1000-rullar, lära sig klockan och göra klockböcker. Barn i olika åldrar inspirerar varandra.

Rymden

Vi bor på planeten jorden. Jorden roterar ett varv runt sin egen axel på ett dygn, **ett dygn = en dag + en natt**. **Jorden** roterar även **ett varv runt solen på ett år**. Dessutom lutar jordklotet mot och från solen vilket ger **våra årstider**. För barnen illustrerar vi "solen" med en pappskiva och ett glödande ljus samt ett jordklot som vandrar ett varv runt solen på ett år. En ficklampa får visa att det är dag på jordklotets ena sida då det är natt på den andra. Barnen älskar även att själva rabbla vårt solsystems planeter som en ramsa! (Na-vet)

Tidslinje

"**Barnets egen tidslinje**" byggs upp när de fyller år. Foton läggs på en tidslinje med en pil i slutänden för att illustrera att tiden går vidare. Här ser barnen utvecklingen från nyfödd baby till ex 6-årsdagen. En liten text per foto gör att tidslinjen blir personlig och vi kan berätta om barnets uppväxt och utveckling under sin livstid. **Barnet** gör även sin egen "födelsedagspromenad" då de vandrar med jordklotet runt solen det antal varv som de fyller år. (Jag-utv) Vi alla ingår i "vårt solsystem" och barnet har fått följa jordklotets vandring runt solen under sin "**tid på jorden**". Tiden och rymden har ett spännande samband!

Uppföljningen på detta leder till nästa intresseområde. Barnen visar stor entusiasm för rymden och har frågor och undringar om jordens uppkomst och utveckling. Vi lovar dem att berätta mer om detta! (Na-vet) "**Big Bang**" och en "**Tidslinje i Svart och vitt**" presenteras. Detta skall symbolisera **jordens uppkomst och utveckling**. Den svarta delen är 12 m lång och den vita 1 cm. Den svarta delen symboliserar tiden för utvecklingen på jorden innan människan kom och den vita visar människans tidsperiod på jordklotet. Tidslinjen rullas ut långsamt och berättelsen om jordens uppkomst och utveckling presenteras. Historien är lång och detaljrik. De 18 barnen lyssnar med spänning på historien som framställs med mystik i rösten!

”Historieberättelsen” bearbetas vidare med egentillverkade texthäften som läses upp och kombineras med målade A4 bilder, en för varje tidsperiod (Era). Tidsperioderna är färgkodade för att tydliggöra den kronologiska ordningen för jordens utveckling. Dessa färger överensstämmer med den ”färgade tidslinjens” tidsperioder. Till den tidslinjen presenteras även en mängd olika objekt för att visa **livets utveckling** på jordklotet. De färgade tidsperioderna är olika långa för att tydliggöra att de varade under olika lång tid. (Hi)

Magnetism

Barnen har under en längre tid visat mycket stort intresse för att bygga och konstruera olika formationer med hjälp av magnetstavar och metall kulor. För att vidareutveckla och fördjupa kunskapen om magneter och magnetism så samlade vi alla blivande 6 åringar i en ”experimentgrupp”. Barnen fick laborera med magneter och olika metaller på varierande sätt. Vi samtalade om vad vi upptäckte. Det visade sig att endast de föremål som var gjorda av järn drogs till magneten. Barnens kulor var alltså järnkulor! Dessutom bor vi på världens största magnet! Vårt eget jordklot, som påverkar kompassnålen som en gigantisk magnet. Magnetfältet löper över hela jordklotet, från norr till söder. Jordens kärna består av smält järn. Detta skapar ett skyddande magnetfält runt jorden som avleder farlig joniserande strålning från solen och detta gör att liv kan finnas på jorden! 6-åringarna berättade om sina experiment för de yngre barnen som blev nyfikna. (Na-vet + Exp.)

Alfred Nobel: ”Dynamitgubben”

Ett annat naturvetenskapligt inslag som väckte intresse i hela förskolegruppen var en föreläsning från Nobel-museet som handlade om ”Dynamit gubben” **Alfred Nobel**. Han **levde under tidsperioden 1833 - 1896**. En mycket inlevelserik barnföreläsning presenterades om Alfred Nobels liv från barn till vuxen och om hur han uppfann dynamiten, vilket fick mycket stor betydelse för vår utveckling på jorden. Han blev en av världens rikaste män och årligen delas nu ”Nobelpris” ut till framgångsrika vetenskapsmän, en gåva från Alfred Nobel. Föreläsaren använde en varierande röst och visade många konkreta objekt vilket fångade barnens intresse. Även de yngsta lyssnade med spänning. Barnen fick därefter dokumentera berättandet i bild och text. (Na-vet + Hi+ Bild)

Högtider

Under ett år inträffar olika **traditioner** med helgdagar, högtidsdagar och högtidliga tillfällen. Dessa återkommer regelbundet med ett visst ”**tidsintervall**”. En sådan uppskattad tradition är *morsdag* som kommer med **ett års mellanrum**. Det är roligt att få överraska någon med en egentillverkad gåva och i år sydde alla barn ”doftpåsar” i tyg med vackra sidenband som fylldes med lavendel. Både pojkar och flickor utförde sina handarbeten med stor arbetsglädje! (Skapa/handarbete)

En annan uppskattad tradition är förskolans sångfester vid *lucia* och *sommartid*. De inträffar två gånger om året med **ett ½ års** mellanrum, **dvs 6 mån.** Vi vill här beskriva hur vi arbetar tillsammans med barnen för att de skall utveckla sin musikaliska och artistiska kompetens under sju veckors tid. Vi vill även att de skall utveckla sitt självförtroende, våga stå framför sin publik samt med glädje och styrka framföra sina sånger som körmedlem och artist. Allt detta kräver att barnen visar god lust och vilja att "TRÄNA" och att de får en positiv känsla av att "**träning ger färdighet**". Träningen fortgår under *en längre TID*, det gäller att inte ge upp utan att man med god energi kämpar för att nå sitt mål och därigenom får en positiv erfarenhet av att man lyckats!

Denna "arbetsprocess" går till på följande sätt: Pedagoger och barn kommer med div förslag på kända o nya sånger. En lista görs. Sångerna tränas dagligen och växer i antal. Start minst sju veckor innan festen. Vi repeterar och tränar genom att texter läses upp, vi lyssnar på inspelade låtval och vi sjunger tillsammans. Om barngruppen har en "tröttare dag" kan de få ligga i cirkel och titta i taket och lyssna till musik och sång eller till pedagoger som sjunger sångerna för barnen! Här får musikminnet stimulans medan barnen ligger i lugn och ro. Barngruppens sånger spelas in och en "högtalare" har köpts som förstärker sångerna när vi tränar.

Sångglädjen växer allteftersom texterna blir alltmer kända för barnen! Efter några veckor görs tabeller med alla sånger och barnens namn. Nu får alla barn som vill, välja ut de sånger de helst skulle önska att få framföra helt själva eller tillsammans med någon. Sångglädjen smittar av sig och den återkommande traditionen gör att de äldsta barnen vet exakt vad de önskar att anmäla sig till. Medvetna val görs av de äldsta och den positiva viljan smittar av sig till de yngre barnen. Alla vill delta! Barnen får därefter prova i mindre grupper att stå på trappan som blir som en scen. Här framförs de valda sångerna inför kamraterna. Applåder delas ut till varandra!! Barnen blir glada och stolta. Ett sångprogram börjar växa fram alltmer.

Därefter görs enskilda samtal med varje barn om vilka solosånger barnet har som favoriter. Sångcoaching ges till varje barn individuellt utifrån deras olika sångval. Sångstyrka liksom sångglädjen växer i takt med barnets självförtroende. Det ekar av sång i väggarna! Ett förslag på ett färdigt sångprogram skrivs ut. Hela gruppen i gemensam mäktig körsång varvas med enskilda nummer.

Barnen tränar vidare genom att framföra sina artistnummer på scenen inför hela förskolegruppen. Beröm och applåder delas ut!! Ett varierande sångprogram med c:a 20 låtar, vissa med utländsk text, har vuxit fram under sju veckor med hjälp av vuxnas och barns engagemang. Passande objekt som utsmyckning till artisterna ordnas av barn o vuxna. Den sista veckan tränas det färdiga programmet inne, samt några dagar ute vid sommartid. Ibland dansar vi även till musiken eller bjuder in några "mjukisdjur" som publik och inspiration vid träningen, för att skoja till det lite. Då ökar sångstyrkan och sångglädjen ytterligare!

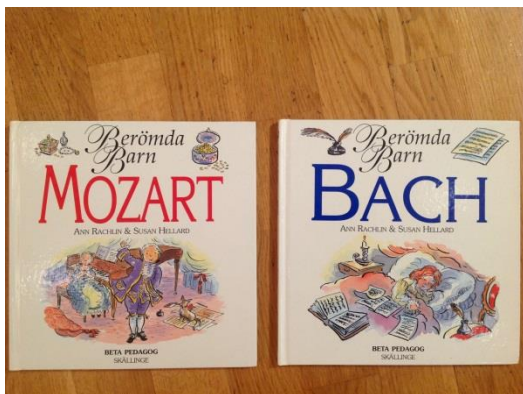
Släkt och vänner välkomnas till den stora festen. Massor av applåder delas ut samt foto och filmdokumentation av stolta och glada barn! Därefter bjuds det på hembakat kalas till alla!

Sångfesten är en stor dag men det största och viktigaste är hela den "utvecklingsprocess" som varje enskilt barn har fått vara med om under alla de veckor som de *tränat med god vilja* inför denna stora gemensamma fest! Samtliga barn vågade dessutom med sångglädje framföra sina egna låtval på scenen som riktiga små artister inför över 100 personer. De bugade och tackade för alla applåder.

Välförtjänta medaljer för trevligt samarbete hade delats ut till samtliga barn redan innan gästerna kom!
(Språk+ retorik+ Jag-utv + musik o kultur)

Högläsning

Förskolebarnen har alltid tillgång till en bokhylla fylld med olika typer av böcker och högläsning sker dagligen inför barngruppen av varierande litteratur. När kapitelböcker med mycket text läses får barnen chansen att **”skapa egna inre bilder”** om handlingen. Textinnehållet bearbetas även på olika sätt genom samtal, svåra ord förklaras och emellanåt dokumenterar barnen bokens handling med egna teckningar.

Uppskattade böcker under projektperioden där även sång och musik vävdes in, var ex ”Klas Klättermus och de andra djuren i Hackebackeskogen” samt ”Folk och rövare i Kamomillastad” av Thorbjörn Egner, liksom ”Berömda barn”: Mozart och Bach av Ann Rachlin o Susan Hellard. Vi låg även och lyssnade till den klassiska musiken som en stunds avkoppling. Efter ett par dagar bad några barn att få höra boken igen. Det är spännande att få lyssna till hur ett litet barn kan **utvecklas** till en världskänd kompositör! (Språk +Mu +Hi)

”Mjölkorkor”

Under våren samlade barnen på mjölkorkor under en **3 månaders period**. Korkarna lades i en stor genomskinlig burk så att barnen kunde se hur **antalet växte** under *tiden*. Hur många korkor hade samlats totalt under denna tidsperiod? Hur många liter mjölk motsvarade det? Vi visade även med mått att en mjölkkartong rymmer 1 liter och att det går 10 dl på 1 liter. (Ma)

Två 5-års pojkar frågade en dag om de kunde få räkna korkarna i den stora burken. De höll ut hela högen av korkor på en liten arbetsmatta. Samarbetet gick fint. Korkarna radades upp tätt intill varandra som en orm längst mattans kanter. De räknade lugnt och metodiskt varannan kork högt för varandra. Med lite hjälp vid tiotalövergångarna gick arbetet utmärkt. Pojkarna sökte då endast ögonkontakt med en pedagog som på avstånd iakttog barnens självständiga ma-arbete. Benämningar som ...38, 39, 30-10... utvecklades till ..38, 39 och 40....osv. De hann till 158 korkor då arbetspasset var slut. Resten av korkarna samlades i en påse för att de skulle kunna fortsätta senare.

Ett tag därefter var det dags att, med hjälp av hela barngruppen, räkna alla mjölkorkor som hade samlats under denna tid. Den stora genomskinliga burken var nu nästan full. Varje barn fick först gissa antalet korkor och uppskattningarna noterades. Men hur skulle vi kunna räkna antalet så enkelt och snabbt som möjligt? Vi ville ju ha hjälp av alla 18 barn som var mellan 3-6 år. Barnen kom med många olika förslag på metoder att lösa uppgiften. Att ex räkna alla korkor som en lång orm från 1 till över 200, visste vi skulle ta alltför ”lång tid”. Vi enades om att alla barn och vuxna fick samla in 10 korkor var, samt ta en skylt där det stod 10. Detta klarade alla! De 10 korkarna radade varje barn upp till ett eget valt mönster. Sifferskylten 10 placerades bredvid. Barnen hjälpte till att addera alla 10-skyltar (=total). Gruppens talkör utvecklade 10, 20, 30, 40,100, 110, 120.... Nya talskyltar skrevs samtidigt. Sammanlagt landade vi på 238 korkor vilket betydde att vi hade samlat korkor från 238 liter mjölk under denna tidsperiod. (Ma+ problemlösning)

Vid ett senare tillfälle fick alla barn även bygga två egna rader av sina 10 korkor. Barnens olika val av kombinationer skrevs ner. ”10-kamraterna”

hade här konkretiserats med barnens korkar: 1+9 , 2+8 , 3+7 , 4+6 , 5+5 , 6+4

Under **vårens tre månader** fick barngruppen även plantera och se **utvecklingen** av en "Magisk böna" som blev så lång att den växte nästan upp till taket! (Na)

Analys:

Vi inledde projektet med en genomgång av olika tidsbegrepp och kom samtidigt in på det efterfrågade intresseområdet rymden. Här såg vi de äldre barnen som en inspirationskälla för de yngre då de kände igen vissa moment och kunde vara aktivt deltagande redan från början, vilket vi hade hoppats på. Föräldrar berättade att planeternas ordningsföljd och olika kännetecken blev intressanta samtal även hemma vid middagsborden för familjen som lyssnade med förvåning över även de yngsta barnens förmåga att berätta.

I

ett

samband med genomgången av "tidslinjen" kunde vi återigen konstatera att den period då dinosaurierna levde väckte mycket stort intresse hos barngruppen. Vi vill därför gärna återkomma till denna tidsperiod och ta oss ännu mer TID till detta spännande intresseområde. När "tidslinjen" liksom föreläsningen om Alfred Nobel presenterades kunde man tydligt se hur viktigt objekt liksom varierande röstläge är som resurs i det pedagogiska arbetet för att fånga barnens intresse och koncentration. Även 3-åringar hade gått hem och berättat för föräldrarna om "Dynamitgubben" Alfred Nobel.

Ögonkontakten är också viktig i samarbete med barn så att de känner sig sedda och får bekräftelse. Detta visade sig vid 10-talsövergångarna då korkarna skulle

räknas. Här räckte det att pedagogen iakttog de två pojkarnas räkneövning på avstånd och när barnet sökte ögonkontakt fångades uppmärksamheten för att gemensamt kunna utveckla rätt benämningen av tiotalet. När hela barngruppen skulle räkna antalet korkar i "talkör" var de äldre barnen ett gott stöd för de yngre. De äldre barnen kunde även uppskatta det totala antalet korkar bra. Detta visar att goda grunder för matematik har lagts genom barnens tidigare arbete med Montessorimaterialet och konkreta objekt där antalet senare kopplats till siffersymboler.

En 5-års pojke kunde redan dagen efter presentationen av "10-kamraterna" nämna sifferkombinationerna som en "minnesbild" även utan korkar.

Vid "magnetexperimenten" var det endast en liten grupp 6-åringar som deltog. Detta bidrog till att alla dessa kunde vara aktiva i processen och därefter ville de gärna föra sin upplevelse vidare till sina yngre kamrater. Barn har en fantastisk förmåga att lära av varandra och goda förebilder är viktigt. Efter sommarlovet kom en 5-års flicka fram och frågade om vi inte kunde samla en ny grupp barn och göra magnetexperimenten. Förslaget noterades i almanackan som kommande aktivitet.

När doftpåsarna syddes till torsdag såg vi stor arbetsglädje bland barnen i olika åldrar. Att göra handarbeten av olika slag är lika populärt bland både pojkar och flickor i gruppen. Detsamma gäller när barnen arbetar med Montessorimaterialet inom olika områden. Materialets aktiviteter är helt könslösa och vi ser att detta bidrar till att barnen samarbetar med det barn som för stunden har samma intresse. Pojkar och flickor blandar sig även gärna i andra aktiviteter och lekar såväl inne som ute.

Vi kunde konstatera under sångfestförberedelserna att vissa dagar blev de inspelade sångerna och den inköpta högtalaren vår räddning. Med dessa tekniska hjälpmedel som "pedagogisk resurs" kunde sångträningen glatt fortsätta även om fröknarnas röster ibland blev alltför hesa och ur funktion.

Vårt mål var att barngruppen skulle koppla ordet att TRÄNA till en positiv känsla och upplevelse vilket vi anser lyckades. Sångfesten blev en höjdpunkt och flera barn uttryckte att de älskade sångfester! Dagen efter festen beklagade sig dessutom några barn över att de saknade sångträningen. Under projekttidens arbete ser man tydligt hur barnen växer i sin personliga utveckling samt får ett ökat självförtroende.

Det blev lite extra inslag av naturvetenskap, experiment och matematik vilket vävdes in i arbetet. Vi ville lyfta fram dessa ämnesområden för att försöka väcka intresse samt sprida förskolebarnens nyfikenhet inom ämnen som är mycket viktiga inför vår framtida samhällsutveckling. Dessa moment uppskattades av barngruppen som var positiva till aktiviteterna.

Många intresseområden har bearbetats o nya har väckts i projektet. Allting handlar om TID och UTVECKLING, av både jordklot och människa! Det gäller att ta vara på "tiden" varje dag och dessutom på bästa sätt göra något bra av den TID vi har på jorden!